

PANEVĖŽIO APSKRITIES
GABRIELĖS PETKEVIČAITĖS-BITĖS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

ĮDOMIAUSI FAKTAI APIE BIBLIOTEKĄ 2023

2023

PANEVĖŽIO APSKRITIES GABRIELĖS PETKEVIČAITĖS-BITĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

2023 metais Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka lankytojams pristatė **inovatyvias paslaugas**, papildė dokumentų fondus ir stiprino suaugusiųjų švietimo sritį bendradarbiaudama su partneriais **Lietuvoje ir už jos ribų**. Šioje ataskaitoje akcentuojame bibliotekos sukurtas ir įgyvendintas **naujoves technologijų ir inovacijų srityse**, apdovanojimus už indėlį kuriant Lietuvos informacinę visuomenę ir didinant jos atsparumą informacinėms grėsmėms. Akcentuojame **kultūrinių renginių**, kurie įprasmino bibliotekos vaidmenį visuomenėje, ryškiausius momentus. Šios ataskaitos tikslas – **dalintis sėkmės istorijomis** ir pritaikymo pavyzdžiais, padėjusiais **formuoti turtingą ir įvairią paslaugų erdvę miesto ir regiono bendruomenei**.

IŠTEKLIŲ VALDYMAS IR PASLAUGŲ PLĖTRA

Lietuva – viena didelė biblioteka

Aktyviai populiarėjant naujai TBA (tarpbibliotekinio abonemento) paslaugai, kai skaitytojui **parsisiųsti** knygą iš kitos bibliotekos **nieko nekainuoja**, vis daugiau skaitytojų ja pasinaudoja. TBA buvo sėkmingai įvykdytos **966** užklausos! Skaitytojai aktyviai naudojasi šia paslauga mūsų bibliotekoje ir užsisako knygas ne tik iš Panevėžio regiono, bet ir Vilniaus, Kauno, Klaipėdos apskričių.

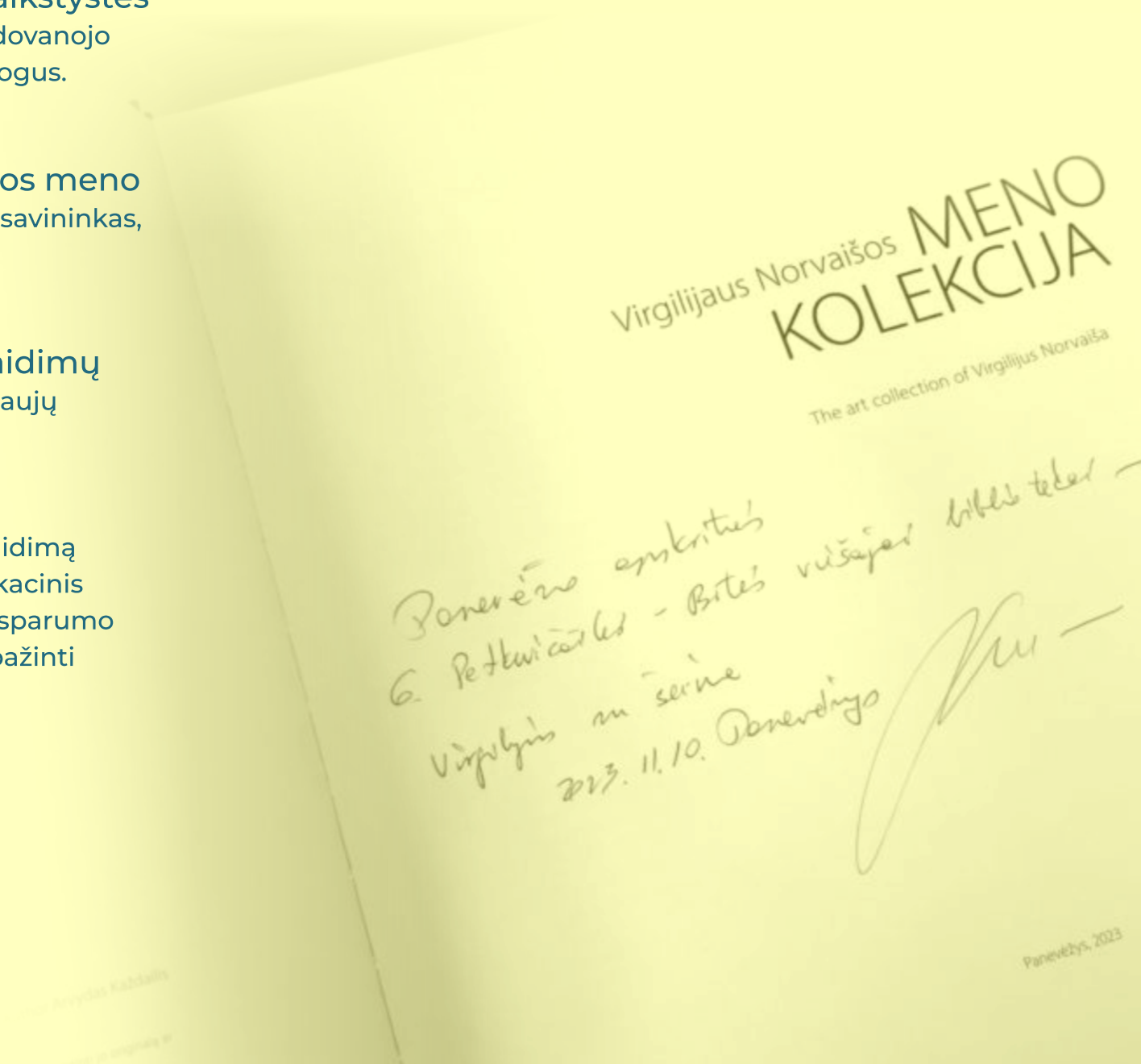
Bibliotekos fondas augo

2023 metais bibliotekos fondas papildytas beveik **6 700** įvairių grožinės ir mokslo šakų leidinių vaikams ir suaugusiesiems. Užsakyta **85** pavadinimų periodinių leidinių prenumerata: Panevėžio miesto laikraščiai „**Panevėžio rytas**“, „**Sekundė**“, kiti populiarūs laikraščiai ir žurnalai. Skaitytojų patogumui prenumeruoti „**Delfi Plus**“ ir „**15min**“ naujienų portalai. Vykdyti bibliotekos fondo ilgalaikio išsaugojimo darbai: naudojant reikalingas medžiagas restauruoti **19** ir konservuoti **526** pakenkti dokumentai.

Dovanos bibliotekai

- Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai bibliotekai padovanojo penkis tarptautinių parodų katalogus.
- Albumas „Virgilijaus Norvaišos meno kolekcija“ – ją įteikė kolekcijos savininkas, panevėžietis Virgilijus Norvaiša.
- Atviros jaunimo erdvės Stalo žaidimų klubo kolekcijai padovanota 15 naujų žaidimų.
- Lietuvos bankas perdavė stalo žaidimą „Sukčių voratinklis“. Tai edukacinis žaidimas, kuris padeda ugdyti atsparumo sukčiavimui įgūdžius ir moko atpažinti sukčiavimo būdus.

Bibliotekos paslaugos visiems

- Vykdyta knygų pristatymo į namus paslauga žmonėms, kurie dėl amžiaus ar fizinės negalios neturi galimybių patys atvykti į biblioteką. 2023 metais ja naudojosi 14 vartotojų, išduota 950 dokumentų.
- Pradėti organizuoti garsiniai skaitymai „Senior Group“ socialinės priežiūros namuose.
- Teiktos Kultūros paso paslaugų rinkinyje siūlomos paslaugos. Įtrauktos 3 naujos edukacinės programos.
- 2023 metais sukurta 20 naujų edukacinių programų, kurių 7 pritaikytos negalią turintiems asmenims. Iš viso specialistai bibliotekos ir kitose miesto, šalies erdvėse pravedė 403 edukacinius užsiėmimus, juose apsilankė 6 681 dalyvis.
- Pasirašius sutartį su Lietuvos audiosensorine biblioteka pradėta vykdyti nauja paslauga – bibliotekos skaitytojus kviečiame klausytis ELVIS leidinių – garsinių knygų. Paslauga naudojosi 20 aktyvių vartotojų.

PARODOS IR KULTŪROS RENGINIAI

Parodomis, renginiai, konferencijose skaitytais pranešimais ir straipsniais minėjome Lietuvai ir Panevėžiui svarbias datas: Aukštaitijos metus, Panevėžio 520-ies metų sukaktį, Respublikinės Panevėžio ligoninės bei Panevėžio esperantininkų veiklos 100-mečius, 20 žymių krašto žmonių jubiliejines sukaktis.

2023 m. bibliotekoje surengta 116 parodų. Lankomiausios:

- dailininko **Romano Borisovo** tapybos paroda „**Taip aš žiūriu**“. Joje – įstabios architektūrinės akvarelės;
- grupinė fotografijų paroda „**Sigito Gedos veidai**“. Ši keliaujanti ekspozicija skirta paminėti vieno iškiliausių lietuvių rašytojo Sigito Gedos 80-metį;
- panevėžiečio skulptoriaus **Algimanto Vytėno** ir jo sūnaus tapytojo, grafiko **Teodoro Vytėno** kūrybos paroda „**Juozo Miltinio veidai**“;
- fotografijų paroda „**Cydant sielos žaizdas**“. Ekspozicijoje – Holokaustą išgyvenusių moterų, dukrų ir anūkių liudijimai. Bendradarbiaujant su Vilniaus universitetu;
- paroda „**Sename dvare**“ apie XIX a. pab.–XX a. pr. lietuvių literatūros klasikes Lazdynų Pelėdą, Šatrijos Raganą, Žemaitę ir Gabrielę Petkevičaitę-Bitę. Bendradarbiaujant su Maironio lietuvių literatūros muziejumi.

2023 m. įgyvendinti tęstiniai kultūriniai projektai „Literatūros ir kino dienos bibliotekoje XIV“ ir „Maža žemėlapyje, didi pasaulyje 5“.

Surengti reikšmingi koncertai, susitikimai ir renginiai:

- pasaulinio garso pianistės **Mūzos Rubackytės** knygos „**Gimusi po fortepijonu**“ pristatymas;
- susitikimas „**Skirtumai jungia**“ su fotomenininku **Algimantu Aleksandravičiumi** ir menotyrininku **Virginijumi Kinčinaičiu**;
- su režisieriumi, dramaturgu **V. V. Landsbergiu** – pokalbis apie kiną ir „**Poetą**“;
- dviejų aktorių – **Lauryno Jurgelio** ir **Aleksandr Špilevoj** – pasakojimo (angl. storytelling) spektaklis „**Stepai, gazo!**“;
- **Žano Moklero** knygos „**Po blyškiu Lietuvos dangumi**“ pristatymas su knygos vertėja prof. **Genovaite Dručkute**, visuomenininke, aktore **Karolina Masiulyte-Paliuliene**.

Visuomenei siūlėme 7 temines ekskursijas, supažindinančias su bibliotekos istorija, architektūra, paslaugomis, Juozo Miltinio, Juozo Urbšio ir Gabrielės Petkevičaitės-Bitės asmenybėmis. 2023 m. jose apsilankė per 2 000 dalyvių.

© Nuotrauka Gintaro Lukoševičiaus

BENDRUOMENĖS TELKIMAS

- Bibliotekoje 2023 metais savanorystės sutartis sudarė **37** savanoriai, iš jų net 35 Atviroje jaunimo erdvėje!
- Biblioteka aktyviai koordinavo lankytojų pomėgių klubus. Per metus organizuota **226** klubų susitikimai, juose apsilankė **2723** dalyviai.
- **Bitės knygų klubas:** 10 susitikimų, 200 dalyvių.
- **„Let's Talk“ klubas:** 141 susitikimas, 1514 dalyvių.
- **Senjorų „Šiltų akimirky“ klubas:** 10 susitikimų, 259 dalyviai.
- **Mezgimo klubas „Visos geros“:** 38 susitikimai, 26 nuolatiniai nariai, apsilankė 484 dalyviai. Ypatingos veiklos – labdaros rinkimas ir kojinių mezgimas Ukrainos kariams remti. Numegzta per 500 porų kojinių.
- **Italų klubas:** 6 užsiėmimai, 56 dalyviai.
- **Detektyvų mėgėjų klubas:** 7 susitikimai, 60 dalyvių. Klube renkasi besidomintys detektyvinio žanro literatūra, kur su bendraminčiais diskutuojama apie perskaitytas knygas, aptariamos detektyvinių romanų ekranizacijos.
- **Kalbų kavinė:** 14 susitikimų, 150 lankytojų, norinčių pabendrauti pasirinkta užsienio kalba. Kalbų kavinėje dalyvavo ir Alcalá de Henares suaugusiųjų švietimo centro dėstytojai ir studentai iš Ispanijos, Esteponos suaugusiųjų kalbų mokyklos (Ispanija) direktorius Juanas Ortizas, profesionalus pasakotojas iš Vokietijos Richardas Martinas, Palencijos suaugusiųjų kalbų mokyklos (Ispanija) grupė.

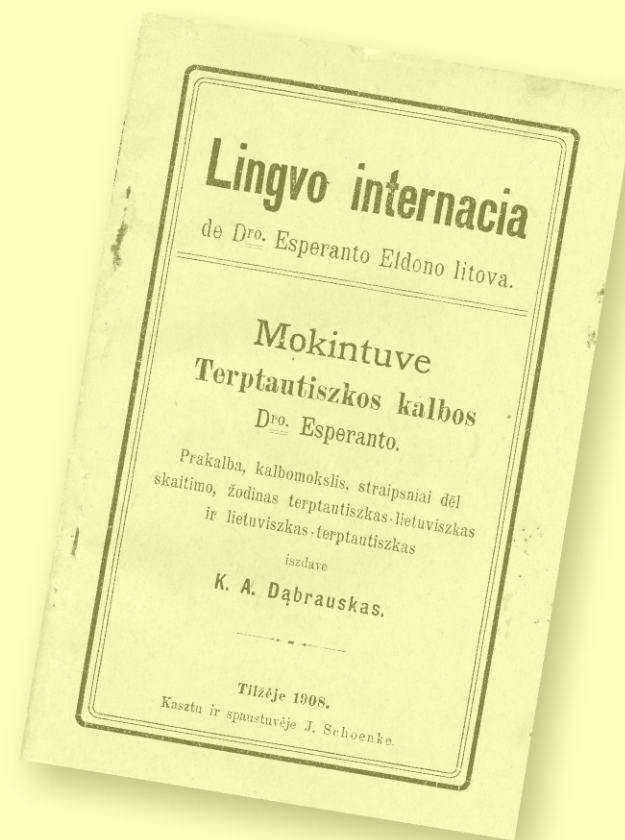
SKAITMENINTO TURINIO AKTUALIZAVIMAS IR VIEŠINIMAS

Saugome praeitį, kuriame ateitį

Bibliotekos skaitmeninei kolekcijai bei vartotojams suskaitmeninta beveik 3000 objektų, juos sudarė beveik 33000 vaizdų.

Skaitytojų patogumui suskaitmeninome visus 1944–1990 metais leisto laikraščio „Panevėžio tiesa“ numerius. Nuo šiol laikraščio skaitmeninė versija pasiekama internetu bibliotekos portale „Panevėžio kraštas virtualiai“.

- Aktualizuotas ir viešintas paveldo fondų suskaitmenintas turinys portale „Panevėžio kraštas virtualiai“, parengta 112 įrašų.
- 8 naujos virtualios parodos.
- 15 teminių publikacijų (spausdintos ir virtualios).
- 5 straipsniai lietuviškoje „Vikipedijoje“.
- 3 pranešimai mokslinėse konferencijose ir kituose kultūros paveldo renginiuose.
- Portale „Panevėžio kraštas virtualiai“ ir **miltinis.lt** kultūros paveldo objektų peržiūrų skaičius 2023 metais siekė 48 965.

Puoselėjame istorinę atmintį

2023 m. biblioteka, tęsdama savo istorijos tyrinėjimus, išleido leidinį „Karo verpetuose: Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka 1940–1944 metais“. Tai dokumentų rinkinys apie įstaigos veiklą, aplinkybes ir problemas trijų Lietuvos okupacijų laikotarpiu. Leidinį parengė bibliotekos tyrėjas Raimundas Klimavičius.

PROJEKTĄ FINANSUOJA

PANEVĖŽIO
MIESTO
SAVIVALDYBĖ

Bibliotekoje saugomi net **177** asmenų bei institucijų archyviniai fondai. 2023 metais bibliotekai patikėtas saugoti ir panevėžietės dailininkės, grafikės **Stasės Medytės** (1948–2022) asmeninis archyvas, kuriame – dailininkės sukaupta ekslibrisų kolekcija, tapybos darbai, kūrybos darbų eskizai, korespondencija, fotografijos, asmeninė biblioteka. Tai menininkės sūnėno **Arūno Medžio** dovana.

Įdomiais dokumentais, nuotraukomis, meno kūriniais papildyti menininkų **Henriko Mazūro**, **Laimutės Sofijos Barisaitės** fondai.

Suformuotas naujas rankraščių fondas – pedagogės, mokslininkės **Teresės Bukauskienės** dukra **Vitalija Gražienė** bibliotekai dovanojo motinos dokumentus.

NAUJOS TECHNOLOGIJOS IR INOVACIJOS

Įgyvendintas projektas „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“

Pasiekti rezultatai:

- 17 500 vaikų ir jaunimo iš Panevėžio, Klaipėdos ir Kauno regionų dalyvavo skaitymo skatinimo veiklose;
- 3 821 vartotojas atsisiuntė mobiliąją programėlę „Draugoteka“, kuri moko būti draugišku, tolerantišku, atviru kitiems;
- bibliotekos įgijo 3 000 naujų knygų;
- surengtos 1 659 edukacijos, kuriose vaikai ir jaunimas analizavo savo emocijas, mokėsi kurti socialinius santykius su aplinka. Panevėžio, Klaipėdos ir Kauno regionuose įrengti 39 nauji knygomatai, kurie suteikė galimybę skaityti net ir tose vietovėse, kuriose nėra bibliotekų.

PROJEKTĄ FINANSUOJA

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Biblioteka perėjo prie saulės energijos: skaitymas tampa dar tvaresnis

2023 m. biblioteka perėjo prie ekologiškos ir atsinaujinančios energetikos – pradėjo naudoti saulės energiją. Elektra pagrindiniam bibliotekos pastatui (Respublikos g. 14) pradėta tiekti iš 90 kW saulės elektrinės Molėtų rajone.

Bibliotekos parengtam projektui „90 kW saulės elektrinės įrengimas ant Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos stogo (Respublikos g. 14, Panevėžys)“ įgyvendinti finansavimą skyrė Aplinkos projektų valdymo agentūra ir LR kultūros ministerija. Likusi dalis – pačios bibliotekos indėlis.

Atsižvelgiant į skaitytojų poreikius bibliotekoje atsirado galimybė už suteiktas paslaugas atsiskaiyti naudojantis elektronine bankininkyste.

Sukurtas registracijos į edukacines veiklas kalendorius, kuriuo pasinaudojus vartotojai gali registruotis į norimą edukacinę veiklą savarankiškai.

90 kW saulės elektrinės įrengimas ant Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos stogo (Respublikos g. 14, Panevėžys)

PROJEKTAS ĮGYVENDINTAS PANAUDOJANT KLIMATO KAITOS PROGRAMOS LĖŠAS

PROJEKTAS BAIGTAS 2023-12-21

BENDRADARBIAVIMAS IR PARTNERYSTĖS

Atviros jaunimo erdvės animė klubo „Maneki-neko” iniciatyva bibliotekoje lankėsi J. E. Japonijos ambasadorius Lietuvoje Tetsu Ozaki. Susirinkusiesiems ambasadorius ne tik papasakojo apie jo paties atliekamą Zazen meditaciją, jos praktinius aspektus, bet ir kartu meditavo. Renginio dalyviai taip pat turėjo galimybę pasimatuoti tradicinius vyriškus ir moteriškus japonų kimono bei susipažino ir praktiškai išbandė kaligrafijos rašymo techniką.

Vystyti bendradarbiavimo ryšiai su Europos viešosiomis bibliotekomis (Vokietijos, Portugalijos, Kroatijos, Ispanijos, Islandijos, Lenkijos). Aktyviai bibliotekos veikla buvo pristatoma užsienio portaluose – publikuota 17 straipsnių: Europos viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo programoje NAPLE Sister Libraries, Europos suaugusiųjų švietimo elektroninėje platformoje EPAL ir viešųjų bibliotekų interneto svetainėse (Vokietija, Ispanija).

Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaline UNESCO komisija, parengtas straipsnis „Next to the Old Art of Storytelling, a New One is Born“ leidiniui #HeritageAlive apie istorijų pasakojimo tradicijas Lietuvoje. Straipsnis pristatytas renginyje UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo Tarpvyriausybinių komiteto 18-osios sesijos metu Botsvanoje.

Biblioteka ir jos specialistai priklausė 4 Lietuvos ir tarptautinėms organizacijoms, apimančioms profesinės veiklos sritis: Lietuvos bibliotekininkų draugijos tarybai (LBD), Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijai (LSŠA), Europos pasakotojų federacijai (FESST) ir Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir institucijų federacijos (IFLA) Bibliotekų paslaugų daugiakultūrems bendruomenėms sekcijai (Library Services to Multicultural Populations Section).

Biblioteka, bendradarbiaudama su kitomis apskričių bibliotekomis ir Lietuvos audiosensorine biblioteka, organizavo jau tradicine tampančią konferenciją prieinamumo tema „Įtraukties istorijos. Konferencija+“, kuri pritraukė per 1 700 dalyvių. Konferencijos metu parengti komunikaciniai filmukai „Youtube“ kanale sulaukė dar 195 tūkst. peržiūrų.

Vykdyti įsipareigojimai pagal 30 sutarčių su neformaliojo švietimo ir mokslo, kultūros, nevyriausybinėmis organizacijomis, žiniasklaidos atstovais ir negalios organizacijomis. Sudarytos 5 naujos bendradarbiavimo sutartys.

Dalyvauta 11 nacionalinių veiklų ir projektų, bendradarbiaujant su valstybės, kultūros įstaigomis, nevyriausybinėmis švietimo ir mokslo organizacijomis.

Panevėžio Mykolo Karkos pagrindinės mokyklos padėka įteikta vyr. bibliotekininkei-metodininkei Ilonai Mažylytei – už nuoširdų bendradarbiavimą ir pagalbą Netradicinio ugdymo dienos „Profesijų mugė“ veiklose.

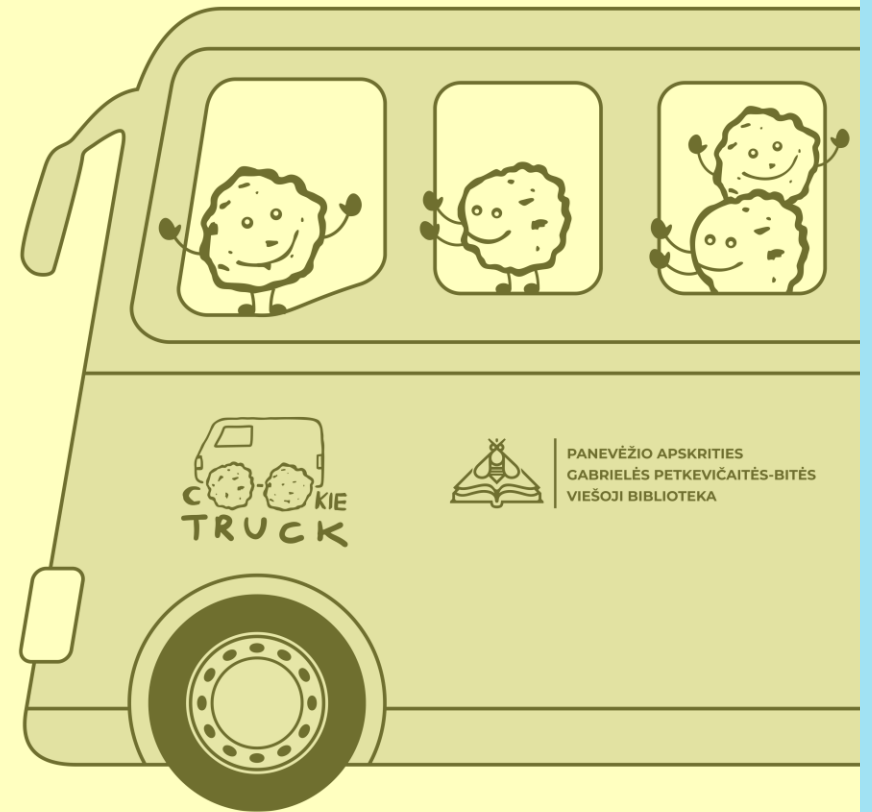

MOKYMASIS VISĄ GYVENIMĄ

„Cookie Truck“

Pristatant Pasaulinę medijų ir informacinio raštingumo savaitę Panevėžio miesto gimtadienio šventėje visuomenei pasiūlyta nauja atraktyvi veikla „Cookie Truck“ – interaktyvus medijų ir informacinio raštingumo (MIRKT) furgonėlis. Bibliotekininkai mokė, kaip atskirti teisingą informaciją, propagandą ir melagienas, ką iš tiesų reiškia būti kritiškam, padėjo susigaudyti, kaip veikia virtualus pasaulis, kaip jame būti saugiam. Lankytojai galėjo dalyvauti viktorinoje ir laimėti prizų, žaisti stalo žaidimus, konsultuotis. Įtraukta per 250 miesto šventės dalyvių.

MIRKT Bibliotekos specialistai parengė naują mokymų temą „Iššūčiai ieškant informacijos. Pasitikėjimas žiniasklaida“. Pasitelkiant naują ir kitas mokymų programas praveisti 33 mokymai, juose žinias apie saugumą internete, informacijos atranką ir vertinimą, medijų įvairovę ir prieigos būdus gilino 358 gyventojai.

Pasaulinė medijų ir informacinio raštingumo savaitė 2023

Spalio 24–31 dienomis Lietuvoje vyko Pasaulinė medijų ir informacinio raštingumo savaitė. Bibliotekos kvietė visuomenę domėtis medijų ir informacinio raštingumo tema, stiprinti pilietinę atsakomybę, ugdant medijų raštingumą, sąmoningumą bei kritinį mąstymą.

Biblioteka koordinavo Pasaulinės medijų ir informacinio raštingumo savaitės veiklas Lietuvos bibliotekose. Bendradarbiaudama su įvairiomis organizacijomis, institucijomis, partneriais ir žinomais asmenimis parengė ir šalies visuomenei pasiūlė įtraukią programą:

- 73 kontaktiniai renginiai, kurių 7 transliuoti ir „Biblioteka visiems“ „Youtube“ kanale (7494 peržiūros);
- kryžiažodis Lietuvos bibliotekose, žurnaluose „Ji“ ir „Prie kavos“;
- orientacinis žygis „Taigi viską žinau...“ (42 Lietuvos bibliotekos pritraukė apie 1000 dalyvių);
- virtualus pabėgimo kambarys „Genial.ly“ platformoje „Esu savo informacijos architektas“ (išbandė 1936, įveikė 138 dalyviai);
- „Vasara su knyga“ skaitymo iššūkis, protmūšis (6 bibliotekose).

Visos šalies bibliotekos iš viso surengė 295 kontaktinius renginius, jie pritraukė beveik 4200 dalyvių.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Panevėžio regiono specialistų kvalifikacijos kėlimas

Apskritis bibliotekos lektoriai pagal savo sukurtas mokymų ir stažuočių programas pravedė **94** mokymus. Juose dalyvavo **1208** Panevėžio regiono savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekų specialistai.

Panevėžio regiono bibliotekininkams surengta dvi dienas trukusi tarptautinė pasakojimo meno konferencija „Story to Inspire Voice: Engaging Educators in Storytelling Done Digitally“.

Jos metu vyko intensyvūs skaitmeninio pasakojimo mokymai, kuriuos vedė skaitmeninio pasakojimo ekspertės iš JAV Julie Jeager ir Gwynn Moore.

Tradicinio pasakojimo mokymų sesiją vedė profesionalus pasakotojas iš Vokietijos Richardas Martinas. Konferencijoje dalyvavo **38** bibliotekų specialistai.

NAUJA BIBLIOTEKOS VADOVĖ

Kultūros ministerijos konkursą eiti Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos vadovo pareigas laimėjo **Greta Kėvelaitienė**, bibliotekos Kultūros paveldo tyrinėjimo ir skaitmeninimo skyriaus vadovė.

G. Kėvelaitienė bibliotekoje dirba nuo 2015 metų. Darbą čia pradėjusi kaip kultūros vadybininkė, per savo veiklos bibliotekoje metus vadovavo trims skirtingiems skyriams. Istorijos magistro laipsnį turinti G. Kėvelaitienė dvejus metus taip pat yra dirbusi kultūros projektų vadove Juozo Miltinio dramos teatre.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija 2023 m. G. Kėvelaitienei suteikė ir geriausio jaunojo bibliotekininko vardą. Apdovanojimas skirtas už indelį kuriant Lietuvos informacinę visuomenę ir didinant jos atsparumą informacinėms grėsmėms, skatinant ir plėtojant bendras bibliotekų veiklas medijų ir informacinio raštingumo ugdymo bei skaitymo skatinimo srityse, profesionalų Lietuvos bibliotekų atstovavimą užsienyje ir gerosios praktikos sklaidą.

© Nuotrauka Pauliaus Židonio

REIKŠMINGI APDOVANOJIMAI IR PASIEKIMAI

„Draugoteka“ – nacionalinio konkurso „Skaitmeninis knygnešys 2023“ viena nugalėtojų! Mobilioji programėlė „Draugoteka“ nugalėjo kategorijoje „Išmaniosios gyvenvietės ir urbanizacija“.

